

SYSKON- BREVET

*Franciskus -Sällskapet
i Finland r.f.*

www.franciskus.fi

Nr. 138

december 2021

**Redaktionen önskar Syskonbrevets
läsare en Välsignad Adventstid
och en riktigt God Jul**

Adelia Mastrogiacomos julkrubba

Skapelsetid – alltid och alltets tid

Skapelsetid i kyrkans år

Kyrkan har sitt eget år: i jultider firar vi Jesu födelse, påsktiden präglas av glädjen över Jesu uppståndelse. *Skapelsetid* är ett nytt tillskott i kyrkans år, som jag också tidigare har skrivit om i Syskonbrevet. Det är ett gemensamt initiativ där kyrkor och samfund över hela världen uppmanas att låta gudstjänster och verksamhet präglas av engagemang för en livsbejakande miljö och ekologisk hållbarhet. Man kan förverkliga Skapelsetiden på ett sätt som passar den egna församlingen; man kan helt enkelt lyfta tema-

tiken i gudstjänsternas psalmval och böner, man kan i den fasta verksamheten behandla olika relevanta frågor eller bjuda in gäster, göra en kampanj på sociala medier eller slå på stort och skapa nya evenemang i församlingen. Vid sidan av *Ekofastan* är *Skapelsetid* ett bra koncept att infoga i församlingens miljöplan och en hjälp i arbetet för en kolneutral kyrka. Skapelsetid börjar den 1 september och avslutas på franciskusdagen den 4 oktober varje år. Årets tema var *A Home for All? Renewing the Oikos of God*.

All tid är skapelsetid

Orsaken till att vi behöver *Miljödiplom*, *Ekofasta*, *Skapelsetid* och andra motsvarande initiativ är att vi har glömt att all tid egentligen är Skapelse-tid. Också skapelsetron är en självklar del av vår förståelse av vad det är att vara människa i Guds värld. Kyrkoåret hjälper oss att med jämna mellanrum stanna upp inför alla viktiga aspekter i tron. Glädjen över inkarnationens under och uppståndelsen följer oss året runt. Men de har sina egna tider

också, för att vi om och om igen ska reflektera över dem. Lika som vi har uppmärksammat många andra frågor med särskilda dagar i den sekulära kalendern (tänk t.ex. på morsdag och farsdag) just för att påminna om att de är värda mer uppmärksamhet, kan vi använda kyrkans årsrytmik för att så småningom lära oss att bära dem med oss alltid.

Naturen och kroppsligheten har länge av olika orsaker varit icke-frågor i kristen troslära och församlingars verksamhet. Först – eller redan – på 1980-talet lyftes frågan om skapelsen upp i Kyrkornas världsråd genom projektet Justice, Peace and the Integrity of Creation. I Borgå stift inspirerade Stiftsgården Lärkkulla med dåvarande direktor Bror Nyback många individer och församlingar till skapelse-teologiskt tänkande och miljö-engagemang genom sin egen Oikos-inriktning. Då var miljö-frågorna i samhället ännu marginella frågor som drevs av några särskilt bekymrade människor och grupper. Så är det inte längre. Särskilt klimatförändringen diskuteras nu på flera nivåer. Kyrkornas miljö-engagemang är en välkommen och viktig reaktion på klimatförändring och artdöd.

Skapelsetid är alltets tid

I kyrkan motiveras vi inte enbart av situationens allvar och mänsklighetens hotade framtid på jorden. Vi ser världen – oss själva, allting inom oss och runtom oss – som Guds skapelse som vi har blivit kallade att bruka och bevara. Som människor ingår vi i en ekologisk väv, i ett ömsesidigt beroendeförhållande till den övriga naturen. Det grekiska ordet oikos beskriver den här gemenskapen. Gud är skapare av allting – inte en Gud som för länge sedan har skapat jorden, utan en Gud som *skapar, förnyar och lever här*. Naturen är därför inte enbart ett föremål för tacksamhet och

omsorg, utan också en källa till liv och andlig och kroppslig förnyelse. Den årligen återkommande skapelsetiden, liksom alla andra tider, är också alltets tid, en tid när vi särskilt värnar om att reparera och förnya Guds värld, Guds Oikos.

<https://seasonofcreation.org>
<https://evl.fi/miljodiplom>
<https://www.ekofasta.fi>
<https://evl.fi/plus/samhalle-och-kyrka/hallbar-utveckling/kolneutral-kyrka>

*Texten har ingått i tidskriften
Nyckeln, här lätt bearbetad*

Yvonne Terlinden

17 december: O Sapientia
O Du Guds visdom!
Lekfullt, kärleksfullt
formar och fyller
Du universum
drar mig till Dig
tålmodigt, ömt:
Lär mig att följa dina spår!

18 december: O Adonai
O Du Herre!
Du härskar genom att tjäna,
Du "barn buret som bär den
vuxne"*,
Du ok som befriar, låga som
brinner utan att sveda
eller förtära:
Led mig i all frihet!
(*Gunnar Edman)

19 december: O Radix Jesse
O Du Isais rot!
Telning som gror
ur motgångens stubbar,
ur misslyckandets skam,
början som spirar
där allt tagit slut:
Förjaga all rädsla ur hjärtat!

20 december: O Clavis David
O Du Davids nyckel!
Du öppnar låsta liv och sinnen
gläntar på porten
till hjärtats hägn
och trädgård.
Här bryter glädjens källa fram,
ett livets befriande vatten:
Må det porla klart i mitt inre.

21 december: O Oriens
O Du soluppgång!
Du värmer vinterns frusna
mark
Du gryning som uppfyller
öga och själ
med rymd och horisont:
Må min blick vara ljus och
morgonvid.

22 December: O Rex Gentium
O Du folkens konung!
Ditt palats är ett stall
Din tron en krubba
Din makt är lek och
spädbarnsjoller.
Må min själ resa sig
när jag böjer knä inför Dig.

23 december: O Emmanuel
O Du Immanuel, Du Gud med
oss!
Du längtan och förväntan
i hjärtats stilla grund.
Du ger rymd åt varje steg.
Var du vägen
där jag blir mig själv
i Dig!

O-antifonerna är antifoner som
sjungs till Magnificat under
tiden 17–23 december. Jag lät
mig inspireras och skrev en
moderniserad version av dem.

Claus

Kassören informerar

Medlemsavgiften för år 2021 är 20 euro per person. Rekommenderar att referensnummer används då medlemsavgiften betalas med bifogad faktura.

För den som vill bli ständig medlem är avgiften 200 euro. Efter att den summan har blivit betald debiteras ingen årlig avgift.

Observera kontonummer för medlemsavgiften.

IBAN: FI06 5561 0420 0226 91

BIC: OKOYFIHH

Genom att betala medlemsavgiften försäkrar man att medlemskapet fortsätter. Om medlemsavgiften är obetald 2 år avbryts medlemskapet.

Tack till alla som under den nu började advent betalar sin medlemsavgift!

Tage Olander kassör (040-7168926)
tage.olander@gmail.com

Föreningen vill få din e-postadress för kommande utskick

För att få inbesparingar har vi som målsättning att skicka medlemspost med e-post. Portokostnaderna stiger varje år och ett sätt för att spara är att skicka medlemsförsändelserna med e-post. Skicka ett meddelande till tage.olander@gmail.com om du är villig till ta emot medlemsinformationen digitalt.

Richard Rohr – aktuell författare och andlig vägledare

Richard Rohr är en amerikansk katolsk teolog som föddes år 1943. Han är en populär andlig författare, andlig vägledare och omdiskuterad franciskansk munk bosatt i Albuquerque, New Mexico, i USA. Han ordinerades till präst i den romersk-katolska kyrkan år 1970. Han är en av vår tids mest populära andliga författare och talare. Han gick in i franciskanorden år 1961 och grundade år 1986 Center for Action and Contemplation i Albuquerque, New Mexico. Inom katolska kyrkan har Rohr blivit omdiskuterad på grund av sina ibland kontroversiella åsikter och har ibland stämplats som villolärare. Han har häftigt motsatt sig den katolska kyrkan hårt toppstyrd patriarkalisk struktur och menar att morgondagens kyrka med nödvändighet måste vakna till insikt om en nedifrån växande strategi. Rohr ser sig själv som en profetisk röst inom kyrkan, men befinner sig på ytterkanten inom en kyrka som han uppfattar att allt mer fjärmars sig från den vanliga människan. Richard Rohr välkomnar de sexuella minori-

teterna inom kyrkan och han vill bekräfta Guds kärlek till HBTQ-människorna. Han betonar att Gud i fråga om såväl heterosexuella som homosexuella relationer förväntar sig "sanning, trofasthet och strävan att ingå förbund med en fortgående förlåtelse av varandra". I vårt sökande efter vårt sanna jag menar Rohr att Jesu död och uppståndelse är ett arketypiskt mönster för individens utveckling från "det falska självet" till "ett sant jag".

Rohrs franciskanska spiritualitet hävdar jämlikhet mellan könen, en stark medvetenhet om vårt ansvar för skapelsen och kärlekens och nådens förvandlande resurser. För Rohr är Gud välsignelse i

skapelseberättelsen långt viktigare än syndafallsberättelsens följder i arvsynen. Viktigare än läran är tron uttryckt i medvetet handlande. De är bara så vi kan leva ut evangeliet i verklig tro – genom att fokusera på evangeliet, rättvisa och medkänsla. Den franciskanska traditionen har alltid tillämpat och förverkligat "ortopraxis" – en tro på att livsstil och övning är mycket viktigare än enbart verbalt försanthållande.

Rohr uppfattar att en djup och sann spiritualitet är universell och också finns på andra håll än i kristendomen. Rohr har påverkats av utomkristna källor inkluderande buddhism och hinduism, den amerikanska ursprungsbefolkningens religion, australiska aboriginers religiösa uppfattningar, för att nämna några impuls-källor. Den studiecirkel som vi inom Franciskussällskapet genomfört under hösten var en

diskussion kring Rohrs bok "The Universal Christ (Den universella Kristus)". Rohrs Kristus innefattar hela skapelsen, så som Jesus Kristus skisseras upp i Efesier- och Kolosserbrevet. Bokens budskap är att Kristus finns överallt och i allting. Han är inte bara Jesus från Nasaret utan någonting vida djupare, större med en kosmisk betydelse. Kristus kunde betecknas som djupdimensionen i varje ting i universum. Inom kyrkan har det oftast hävdats att Gud blev människa i Jesus enbart på grund av att vi behövde räddas från syndafallets följder. Inom den franciskanska andligheten, inom den keltiska kristendomen liksom inom östkyrkan har man påpekat att Guds människoblivande har sin grund i Guds skapelsevilja alltifrån universums begynnelse, inte bara i hans frälsningsvilja på grund av syndafallet. Det finns ingen nödvändighet i Guds handlande, varken i skapelse eller frälsning – allt sker på grund av ren kärlek. Inom franciskansk teologi (vilken Rohr ständigt hänvisar till) är världen utan Kristus en ofullständig värld. Hela kosmos är kristuscentrerat. Rohr skriver i Den universella Kristus att "Gud älskar de materiella tingen genom, att bli ett

med dem. Gud älskar tingen genom att förenas med dem, inte genom att utesluta dem". Med eftertryck hävdar han den intima kopplingen mellan ande och materia, mellan det fysiska och det andliga. Vi kan aldrig lyckas vara konstruktiva i vårt leverne om vi startar i människans inneboende ondska och syndfullhet. För att kunna vara empatiska och älskande människor behöver vi utgå från en grundläggande tilltro till att människan genom Guds kärlek har en inneboende godhet och av Gud välsignad resurs.

Rohr framför i sin bok många viktiga huvudtankar inom den franciskanska andligheten. Boken har nyss översatts till finska men finns fortfarande inte på svenska. Man kan också följa med Richard Rohrs undervisning på hans nätsida "Center for Action and Contemplation" på adressen <https://cac.org>. Där hittar man hans dagliga meditationer och hans podcast.

Det finns också en kompletterande bok "Every thing is sacred. 40 Practices and Reflections on the Universal Christ", skriven av Richard Rohr och Patrick Boland.

Stefan Djupsjöbacka

